పరాక్రి సుధారామం

-: రచన :-

కవితాశిరోమణి : పంతుల వెంకట రాధాకృష్ణ

సత్య–మూర్తి ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్ ప్రచురణలు
విశాఖపట్నం.

పరాక్రి
సుధారాముం

రచన: పంతుల వెంకట రాధాక్రిష్ణ

సంపాదకుడు:
మోదు రాజేశ్వర రావు

సత్య-మూర్తి ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్ ప్రచురణలు
విశాఖపట్నం

పరాక్రి
సుధారామం

SUDHAA RAAMAM
Poetry by Panthula Venkata Radha Krishna
Editor: Modu Rajeswara Rao
Cell: 9396447227

సంపాదకుడు:

మోదు రాజేశ్వర రావు

రూ.50/-

జూలై 2011 500 కాపీలు

అట్టాలంకరణ
రాజా

ప్రతులకు:
మోదు రాజేశ్వర రావు, M.A. (Pol), M.A. (P.Ad.),
సంపాదకుడు, కావ్యసమీక్ష తెలుగు మాస పత్రిక
సప్తగిరి నగర్, చిన ముషిడివాడ
విశాఖపట్నం - 530 051
ఆఫీస్: 93918 11226

మరియు పంతుల వెంకట రాధాక్రిష్ణ (పరాక్రి)
డో.నెం. 2-159 శాంతినగర్
గాంధీ గ్రామ్, చోడవరం
సెల్ - 9966455872

ప్రచురణ: సంఖ్య: 20

ప్రచురణ:
సత్య-మూర్తి ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్ (రి)

ముద్రణ:

సత్య-మూర్తి ప్రింటర్స్
విశాఖపట్నం.

సుధారామం

ఇందులో...

సంపాదకుని మాట

శ్రీ మోదు రాజేశ్వర రావు

ఫౌండర్ చైర్మన్

సత్యమూర్తి ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్

ఎడిటర్: 'కావ్యసమీక్ష'

గౌరవనీయులైన

సాహితీ మిత్రులకు నమస్సులు!

మిత్రులు శ్రీ పరాక్రి తన పుస్తకాన్ని ప్రచురించే గొప్ప అవకాశాన్ని నాకిచ్చినందులకు నిజంగా నేను అదృష్టవంతుణ్ణి! వారిని అభినందించిన ఎందరో గొప్ప వ్యక్తులు అందరికీ ధన్యవాదాలు!

వారు మరిన్ని, మరెన్నో కొత్తకొత్త కావ్యాలు రాయాలనికోరుకుంటూ, వారికీ సమయంలో శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను!

ఈ సందర్భంలో వారికి మా ట్రస్ట్ తరపున 'కవితా శిరోమణి' పురస్కారం అందజేస్తున్నాము. అందుకు వారు అంగీకరించినందులకు కృతజ్ఞతలు.

నమస్సులతో

మోదు రాజేశ్వర రావు

'సుధారామం'

సంపాదకుడు - ముద్రాపకుడు

మనోహారం

డా॥ జక్కు రామకృష్ణ
ఎం.ఏ(తెలుగు-సంస్కృతం) ఎం.ఫిల్.,
ఎం.ఇడి., పి.జి.డి., డి.లిట్., పిహెచ్‌డి.,

సంస్కృత పండితుడు
యం.ఆర్. హైస్కూలు, విజయనగరం
సెల్: 94414 27386

పిన్ననాడే పెక్కు సంస్కృతులను విన్నవారు, మధుర కవులుగా మన్ననలందినవారు పంతుల వంశము వారు. ఆ వంశ కవితామణి దైవజ్ఞ శ్రీ పంతుల వెంకట రాధాకృష్ణగారు పద్యం వ్రాయడంలో దిట్ట. కవిత్వం చెప్పడంలో పట్టు ఉన్న కవిగా పేరు ప్రతిష్టలనందారు.

'పరాక్రి' కలం పేరుతో కవనం చేస్తున్నారు. నూరు పద్యాలలో బాలల రామాయణాన్ని రచించి లోకానికందించారు. సహృదయ స్తుతులనందారు. ప్రస్తుతాంశం 'పరాక్రి సుధారామం' పద్య కవితలని పఠిస్తుంటే హృదయం ఆరామ మౌతుందనడం సత్యం. ఈ కవితా సంపుటిలో 12 శీర్షికలున్నాయి. ఒక్కో శీర్షికా ఒక్కో ప్రత్యేకమైన ఛందోశైలీ విన్యాసానికి నిదర్శనం. వృత్త పద్యాల నడక - కవితా నడత సమఉజ్జీగా సౌందర్యాన్ని అందిస్తున్నాయి. "ప్రపంచమొక పద్మవ్యూహం కవిత్వమొక తీరని దాహం" అన్న మహాకవి శ్రీశ్రీ మాటలు నిత్యసత్యాలు. ఎప్పటికీ కవిత్వమొక తీరనిదాహమే. వస్తువు ఏదైనా కవి ప్రతిభను బట్టి రాణిస్తుంది.

బ్రహ్మశ్రీ పంతుల వెంకట రాధాకృష్ణ గారు (పరాక్రి) ప్రతిభ కలిగిన కవి. అటు జగద్గురు శంకరాచార్యుల నుండి, ఇటు నన్నయ, పెద్దన, శ్రీనాధాది కవుల పద్య పోకడలు గుర్తొచ్చేలా వీరి పద్యరచన పోహళింపు ఇంపుగా ఉంది. ఆయా పద్యాలను చదివితే హృదయం వికసించేలా పద్యఛందంలో ఇమిడిన పదాలు శోభిల్లుతున్నాయి. సంస్కృతీ ప్రార్థనలో ఈ శ్లోకం గమనించండి

సుర సంచయ సంస్తుత భారతి భాసుర కీర్తి పతాక నిధానకరీ - (శ్లో.3)

అమ్మవారిని వ్యాసాది అనేక మంది మహాకవులు స్తుతించారు. ఈ కవి కూడా శ్రవణ పేయంగా అమ్మవారిని లలిత లలిత పదాలతో ఆబాలగోపాలానికీ అర్థానందాల్ని కలిగేలా వ్రాసారు. విజయనగరంలో వెలసిన ఉత్తరాంధ్ర కల్పవల్లి శ్రీ పైడిమాంబపైన విక్రగంధి అనే నూతన ఛందస్సులో పంచకం వ్రాసారు. ఆ ఐదు శ్లోకాలు గంధ మందారాలే!

కవిత్వం ఆత్మాశ్రయం, పరాశ్రయం అని రెండు విధాలుగా ఉంటుంది. కవి కుటుంబీకులంతా దైవజ్ఞులు. నక్షత్ర గణాంకాలను అనుసరించి మానవుల గుణాంకాలను- చేయగల దిట్టలు. జబ్బు తగ్గితేనే వైద్యునివద్దకు వెళతాం. అట్లే

ఫలితాలు చెప్పినవి చెప్పినట్లుగా జరిగితే, శుభంకరాలు అయితే జ్యోతిష పండితుని వద్దకు వెళతాం. అందుకేనేమో తాను చెప్పే అంశాలు సర్వజన ఆమోదాలు కావాలని కవి లలితా మాతను వేడుకుంటారిలా "జాతక చక్రము లిమ్మని" 24వ కందంలో.

ఇక అభ్యుదయ కవితారీతులకు అద్దం పట్టేది, స్వాతంత్ర్య శుకభారతం. ఇందు రామచిలకను ప్రతీకగా తీసుకొని స్వతంత్ర్యోద్యమ ఘట్టాలను వివరించారు. అశ్రుతర్పణంలో - కాకతీయుల శిల్పకళా వైభవం, నేటి దుస్థితిని తెలియజేశారు. సారసఖైనీ జనచైతన్య గీతిక. కవి వ్రాసిన ఆత్మాశ్రయ గీతం ఆమె మారలేదు. కవిని భావకవుల సరసన నిలబెట్టేరచన. ఇవి కాక సమస్యా పూరణాలు, కవి సమ్మేళనాలలో చదివిన పద్యవిందులు సుమనోహరం. తెనాలి రామలింగ కవిలా కొత్త పద ప్రయోగాలు చేయదానికి ఈయన ఇష్టపడతారు. బ్రిటనులు, లిప్పుకు, ఖైనీల ఊహలందు మొదలుగా గల కొన్ని పదాలు అక్కడక్కడా నేటి కాలాన్ని అనుసరించి అందరికీ అర్థమవ్వాలనే ఆలోచనతో వైరి సమాసాలు, విసంధులు చేయక తప్పలేదు.

నూనూగు మీసాల నూతన తొలి యవ్వనంలో, మలియవ్వనంలో, ప్రౌఢ పరిపాకంలో వ్రాసిన కవితా కండికలు ఈ సుధారామం - మధుర మంజుల మనోహరం. భారతీదేవికి సుమణిహారం కాగలదని ఆశిస్తున్నాను.

నన్ను ముందుమాట వ్రాయమని నా శ్రేయోభిలాషి, గౌరవనీయులు, దైవజ్ఞ శేఖరులు బ్రహ్మశ్రీ పంతుల దక్షిణామూర్తిగారు నా యందు ప్రేమతో వారి అన్నగారి కుమారులైన శ్రీ పరాక్రి గారికి సూచించారు. వారి మాటను కాదనలేని భక్తివలన ఈ కావ్యాన్ని ఆసాంతం చదివి శాంత చిత్తంతో ఈ నాలుగు మాటలు వ్రాస్తున్నాను. ధన్యుడను. వారిరువురికి కృతజ్ఞతలు. విశాఖపట్నం సత్యమూర్తి ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్ ప్రసిద్ధమైనది. శ్రీ మోదు రాజేశ్వర రావుగారు కూడా అందరికీ సుపరిచితులు, సన్మిత్రులు వారి ప్రోత్సాహం మరువరానిది.

ఈ గ్రంథం చదువ తగినది. భక్తి-రక్తి-అభ్యుదయాలను రంగరించి వ్రాసిన గ్రంథం. ప్రతిభా, వ్యుత్పత్త్యభ్యాసాలు పుష్కలంగా కలిగినవారు 'పరాక్రి" మరెన్నో గ్రంథాలు వీరి కలం నుండి జాలువారాలని ఆశిస్తూ.. ఆశీర్వదిస్తూ.

బుధజన విధేయుడు

డా॥ జక్కు రామకృష్ణ

సుధాపానం

పొన్నపల్లి వెంకట కృష్ణయ్య

విశ్రాంతాచార్యులు,
ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్,
ఆమని,9-42-1ఎ,
బాలాజినగర్, విశాఖపట్నం

కొద్దిరోజుల కింద శ్రీ పంతుల వెంకట రాధాకృష్ణగారు తమ పద్య రచనలు సంకలనాన్ని నాకిచ్చి అభిప్రాయం వ్రాయమని అడిగారు. ఆ పుస్తకానికి 'సుధారామం' అని నామకరణ చేశారు. సుధారామం చెంతనే ఉన్నప్పుడు సుధాపానం చెయ్యడం సహజం కదా! తనివారగా సుధాపానం చేసాక మాటలు ధాటిగా రావడం లేదు.

పద్యప్రియులకి పద్యాన్ని చూడగానే ప్రాణం లేచివచ్చినట్లుంటుంది. అందులోనూ కవితా సుధారామంలో ప్రవేశించిన వాడి పరిస్థితి అసలే చెప్పక్కర్లేదు. అలవోకగా హాయిగా సాగిపోతున్న పద్యాలు చదువుతూ పోతే ప్రతిపదార్థ తాత్పర్యం అనే తర్కం తప్పుకుని పఠనానందమే మిగుల్తుంది. అందంగా రాసిన పద్యాల పనితనం అలా ఉంటుంది.

ఇందులో కొన్ని ఖండికలు వివిధ దేవతాస్తుతులు కాగా, రెండు ఉగాది కవి సమ్మేళనంలో చదివినవి. విరహగీతిక, కాకతీయుల ఖిల్లా సందర్శన స్పందన, సారసఖైనీ, సంక్షిప్త స్వాతంత్ర్య చరిత్ర... ఇవి గాక ఆకాశవాణి సమస్యాపూరణలు, మరికొన్ని చాటువులు కూడా వున్నాయి.

ముఖ్యంగా పంజరంలోని చిలకను ప్రతీకగా తీసుకొని భరత మాత పడిన మనోవేదన శుకభారతం అనే ఖండికలో రసవంతంగా ప్రదర్శించారు. స్తుతులలో కొన్ని పూర్తిగా సంస్కృతంలో వ్రాయబడ్డాయి పైడిమాంబా పంచకమ్‌నకు, ప్రేరణ రావణబ్రహ్మ కృతమైన శివస్తుతి అని రచయిత చెప్పారు. అది పంచచామర వృత్తంలో ఉన్ది. దానికి చెల్లెలైన సుగంధిని మరికొంచెం పొడిగించి ఆ ఛందస్సుని పరాక్రిగారు తమ పైడిమాంబా పంచకానికి వాడుకున్నారు. ఈ వృత్తాన్ని "దీర్ఘసుగంధి" అనవచ్చునేమో. శ్లోకాల నడక సైన్యం కవాతులా సాగింది.

'సారస ఖైనీ' శీర్షికలో తంబాకు వాడకపు అనర్థాలు కళ్లకి కట్టినట్లు కరుణరస యుతమైన ఉపదేశం చేసిన కవిప్రతిభ ప్రశంసనీయం. ఈ విధంగా చెప్పుకుంటూ పోవచ్చు. ప్రస్తుతం ఆయన కవితారచన సాగించడం లేదనీ ఉపాధ్యాయ వృత్తి, జ్యోతిష ప్రవృత్తి వల్ల కవితా వ్యవసాయానికి తీరిక దొరకటం లేదనీ అన్నారు. ఇది విచారకరం. ఎలాగోలా తీరిక చేసుకుని సరస్వతీ సేవ కొనసాగిస్తారని ఆశిస్తూ, అందుకు తగిన ఆయురారోగ్య భాగ్యాలు భగవంతుడు ఆయనకు ప్రసాదించాలని కోరుకుంటూ ఈ చిన్ని ప్రశంసను ముగిస్తాను.

ఇట్లు

పొ.వెం.కృష్ణయ్య

ఆశీరభినందన

శ్రీ పంతుల దక్షిణామూర్తి ప్రసాద్
(భాషాప్రవీణ),
తెలుగు పండితులు,
ఎమ్.ఆర్.మోడల్ హైస్కూల్,
విజయనగరం

ఉ॥ తాతలు దండ్రులున్ కవులు దక్కెను నీకది వారసత్వమై
పూతమెరుంగుగ్రైతలవి పొంగుచు పెద్దన జెప్పినట్లుగా
పోతగ శబ్దమర్థమును పొందుగ రావలె పద్యశిల్పమై
చేతమునందు వాఙ్మయము చేరగ నీకిల వాణిబ్రోచుతన్!!

ఉ॥ పేరును జేర్చి రాముడల ప్రేమను జూపి సుధాంతరం గుడా
తీరున కామమర్థజయ తేజము గూర్పగ ధర్మపద్ధతిన్
చేరిచికొంచు జంటగను జేసితి వీవొక నూత్నపద్ధతిన్
కీరితిదెచ్చు మీకిలను కృత్యములన్నియు కూడ నిత్యమున్

ఉ॥ ఆమెయదృష్టదేవతయె అన్నిట నీకటు తోడునిల్చి నీ
క్షేమము గోరివర్తిలుచు శేముషి జూపుచు నన్నివిద్యలన్
ధీమయి దెల్పుకొంచు ధృఢదీక్షతో వర్తిలె–తావియే
హేమము జేరినా–జయ మహేశ్వరి గూడెను ధర్మపత్నిగా

ఉ॥ కలమది పట్టినంతటనె కందమొ గ్రంధమొ ఆగకుండగా
జలజల పారెడేరువలె జారును ధార ప్రవాహ వేగమై
మలగవు మాటవెన్కకును మారదుభావము, నెంచవెప్పుడున్
అలయక పద్యమౌనుగద హా! యిది ఆంధ్రజనాళి భాగ్యమే!

ఉ॥ ముందుగ రామగాథ విని ముచ్చట గూర్చితె తండ్రిమాటచే
పందెము మీద వ్రాసినవి పద్యము లెన్నియొ లెక్క లేవుగా
నందన! యందునిల్చినవి–నాటితి విందున ఖండకావ్యమై
సుందర చందనా రచన శోభల పద్య సుధాభిరామమై!!

ఇలా మొదలు కాగా...

ఈ లోకంలో ఎవరికైనా తల్లిదండ్రులు నామకరణం చేస్తారు. ఏవో కారణాలవల్ల నాకు పేరు పెట్టడం చాలా ఆలస్యమైనదట. అంతవరకూ పిలవాలి కదా! అప్పా... అప్పా... అంటూ 'జీ'ని తగిలించి అప్పాజీని చేశారు. బంధువర్గం వారికి ఈపేరే విదితం. ఇప్పటికీ అలానే పిలుస్తారు. 1965లో నా తండ్రి సింహాచలంలో "రాధికా-ప్రేమిక" అనే ఖండిక వ్రాసి బహుమతి గెల్చుకున్నారు. దాంతో స్కూల్లో వేసే నాటికి "రాధాకృష్ణ" అనే పేరు సాక్షరదేహి రూపం అయ్యింది.

"పరాక్రి" అనేది నేను పెట్టుకున్న కలంపేరు. 1982 నుండి ఇప్పటి వరకూ మా ఇంట పుట్టిన కవితా వాసనలతో పద్యగద్యాత్మకంగా కవితాఖండికలూ, ప్రశంసాపత్రాలు ఆశీర్వచనాలు వ్రాస్తూ వచ్చాను. అనేక సందర్భాలలో వ్రాసిన ఈ ఖండికలు -- గుచ్చెత్తి అచ్చొత్తించే అవకాశం "సత్యమూర్తి ఛారిటబుల్ ట్రస్టు" వారు కల్పిస్తూ ఈ పుస్తకానికో పేరు పెట్టమన్నారు.

నా తల్లిదండ్రుల పేర్లు సుధాదేవి - రామారావులను స్మరిస్తూ "సుధారామం" అని సంకల్పించుకున్నాను. సార్థకత పాఠకులు తెలియజేయగలరని ఆశిస్తున్నాను. నన్ను అభినందిస్తూ నా పినతండ్రి బ్రహ్మశ్రీ పంతుల దక్షిణామూర్తి ప్రసాదు, తెలుగు పండితులు, యం.ఆర్.మోడల్ హైస్కూల్ విజయనగరం ఆశీర్వాణి నందించారు. వారికి కృతజ్ఞాంజలి.

ఈ పుస్తకంపై తమ అభిప్రాయాలు తెలియజేసిన సాహితీ వదాన్యులు శ్రీ పొన్నపల్లి వెంకట కృష్ణయ్యగారికి, బహుపట్టభద్రులైన డా॥ శ్రీ జక్కు రామకృష్ణగారికి బుధజన విధేయుడైన "పరాక్రి" వందనములు.

మరోమాట శ్రీ మోదు రాజేశ్వర రావు గారు, తమ ట్రస్ట్ ద్వారా చేస్తున్న సాహిత్య సేవ - సాంఘిక సేవలను శ్లాఘిస్తూ, వారి ఔన్నత్యం ద్విగుణీకృతం కావాలని ఆశీర్వదిస్తూ...

మీ

జ్యోతిష పండిత పంతుల వెంకట రాధాక్రిష్ణ (పరాక్రి)

తెలుగు పండిట్, గవర్నమెంట్ హైస్కూల్, భీమునిపట్నం,

సెల్: 9966455872

డోర్ నెం: 13-7-49, రామదాసు స్ట్రీట్,

(రెడ్డి వీధి), భీమునిపట్నం

సంస్కృతీ ప్రార్థన

1. శ్లో॥ శ్రీ విద్యాం జనరంజనీం గురుతరః శ్రేయాంశశీశాంభవీ
భావా దృష్ట విశిష్ట ధీ ప్రభవితాం భాస్వత్ శుభాకారణీం
దివ్యాలంకృత గీతికా రచన భావోద్వేగినీం భారతీమ్
ఏవం కీర్తిత మాతృకా లలిత శక్తికాంబికా వందనమ్॥

2. మందాక్రాంతం:
విద్యాదానం బహుళ సుగుణం భాస్వదానంద తేజం
విద్యాభ్యాసం సతత రుచిరం, రమ్యమానంద నవ్యం
విద్యాబ్రహ్మం విబుధ కథనం ధన్యకామ్యాన్దదానం
విద్యారూపం విపుల సుఫలం సుందరం శారదా త్వమ్॥

3. తోటకం:
జలజాసన వాస విశేష విభూషణ రమ్య పదైక వసుంధర హే!
లలితా కవితాత్మక రూపాణి పాలయమాం కరుణాజల సాగరిణే!

సిత భాసుర దేహసురూప వశీకృత మోహపదాంబురుహా సతతమ్
స్తుత వత్సల సారనిధే లలితా కవితామృత భారతీ పాలయమాం!

నటనా చతురాంగన పాటవ హే నటనాపటునర్తి ఆరభటి!
ఘటనాఘట సంఘటన స్ఫుటదంచిత చంచల పాలయమాం!

సుర సంచయ సంస్తుత భారతి భాసుర కీర్తి పతాక నిధానకరీ!
చరణాంబురుహా కరుణాజలధీ శరణాభిమతా పరిపాలయమాం!

4. ఉ॥ వందనమమ్మ శ్రీలలిత వాంఛితదాయిని త్రైపురాంబికా
సుందర పాద పద్మ శుభ శోభిత వర్ణశరీర రాగిణీ
గంధ సువాసినీ కవన గాయిని కాయిని భావ రంజనీ
వందిత వాఙ్మయీ సకల భాసుర భూషిత శ్రీ వశంకరీ ॥

5. ఉ॥ అమ్మను నమ్మినాడ జగదంబను మానసమందు నిండుగా
కమ్మని నీయొడిన్ మరచి కాంచక లేనెటువంటి సౌఖ్యముల్
ఇమ్మహిచింత లేవియును ఇంచుక నాకిక లేవు శాంభవీ
అమ్మను నిన్ను తప్ప నితరమ్ముగ నేమియు లేనివాడినే ॥

6. ఉ॥ కుందము నిందుచందము నికుంజ తుషారముబోలి తెల్లనౌ
చందము లీను వస్త్రముల సంస్థిత పద్మము నాసనంబుగా
వందిత వీణ దాల్చు ఘనవాగధి దేవత నిన్ను గొల్తు రా
బృంద జగ త్రిమూర్తులును భారతి నా జడతార్తి బ్రోవవే॥

7. ఉ॥ తాండవ కేళిలో ఘనుడ తాపస వృత్తిని బూనువాడ రా
ట్చండభ మార్గగంగను బుటాంతర మౌళిని దాల్చినట్టి వి
శ్వాండన దండనాథ హిమ శైలజ కర్ధశరీర ధారి, బ్ర
హ్మాండము నిండియుండు ప్రతిభావ గురూత్తము నేను గొల్చెదన్॥

8. ఉ॥ శ్రీగిరిజా సరస్వతుల చిన్మయరూపిణి లోకమాతకున్
రాగిణి విష్ణు చేతనకు రాసవిలాస విహారలోలకున్
భాగవిభాగ రాశినత భాసిత సర్వగ్రహాది మూర్తికిన్
సాగిలి మ్రొక్కెదన్ జయము సౌఖ్యము గూర్చగ విశ్వశక్తికిన్

9. ఉ॥ ఏ మహనీయ శక్తి పరమేశ్వర బ్రహ్మ ముకుందులందునన్
సాముగ వర్తిలంగ పృధుశక్తి చరాచర విశ్వవృత్తి సం
గ్రామ లయంబు సృష్టి బరిరక్షణ మొప్పుగ జేయు వారకిన్,
నీమముతోడ నామె భువనేశ్వరినే శరణంబు వేడెదన్॥

10. మ॥ ధన తంత్రమ్మున గణ్యతన్ బడయగా తంత్రజ్ఞుడన్ గాను, క
మ్మని మంత్రమ్ముల భక్తితో గొలువగా మంత్రజ్ఞుడన్ గాను, నూ
తన యంత్రమ్ముల నిన్ను జేరగను శాస్త్రజ్ఞుండనేగాను, నీ
యనురాగాంబుధి ముంచి తేల్చగదవే యజ్ఞుండనన్ బ్రోవవే॥

11. చం॥ జపతప యోగ నిష్ఠలను జారుతురంబు చరింపనేర, నే
కపటపు మంత్రతంత్రముల గమ్యమగమ్యము నేనెరుంగనే
నెపముల నెన్న నిన్నుగననేరను చార్వక మార్గగామినై
కృపగనుమమ్మనీకిదియే కేలు మొగడ్చి నమస్కరించెదన్॥

12. ఉ॥ అన్యమెరుంగ నీపద సమాశ్రయ మొండు వినా, పయోధి స
త్కన్యక నీకు మ్రొక్కెదను గ్రాసము వాసము గ్రంథకర్తగా
మాన్యత గల్గజేయుము రమా సుకరమ్ముగ దేహచాగమున్
దైన్యము లేని జీవనము దప్పక నాకు ననుగ్రహింపవే॥

13. ఉ॥ ఏనుగు మోమువాడు నిఖిలేశ్వరి పుత్రుడు కార్యమిత్రుడున్
పూని యొనర్చు సత్క్రియల బుద్ధిని సిద్ధిని వృద్ధి జేయుచున్
తానిల పూజనీయుడగు తత్పరమూర్తి గణాధి నాయకున్
వానిని గొల్తు నీయెడను వాంఛిత కార్యములెల్ల దీర్పగా ॥

14. ఉ॥ ఆదిని పూజనీయుడగు నార్యగుణోప గణాధి నాయకున్
మోదక ఖాదినిన్ పసుపు పూతల సంభవునీశ్వరీ సుతున్
సాధకుడైన వాని పని సాధనలందు, సహాయుడెంతయో
బాధలుదీర్చు కామ్య వరప్రాభవ మీయగ కేల్ మొగడ్చెదన్ ॥

15. సీ॥ లలిత సౌదామినీ తులిత దేహము దాని
మల్లెపూవుల తోడ తల్లిగొలుతు
రత్నకుండల భాసుర కపోలముల దాని
జాజిపూవులతోడ జనని గొలుతు
అత్యంత బాహువుల్ యందంబు గలదాని
పొగడి సంపెంగ మొల్లపూల గొలుతు
నర్చింతు హారప్రభాంకిత వక్షోజ
కల్వతామరలతో చెల్వగొలుతు

గీ॥ తులసి బిల్వ పత్రంబుల తోడ, నెగడు
నామ సాహస్ర పారాయణాంకితముగ
పూజలొనరింతు నిష్ఠతో పుణ్యలబ్ధి
కైవసముగాదె దలప నా కామితంబు ॥

16. కం॥ గురువగు బ్రహ్మము విష్ణువు
గురుడే గురుడగు శివుడును గురు శబ్దములో
పర తత్వము నే దలతును
పరతత్వాంచిత గురునకు ప్రణతులొనర్తున్॥

17. ఆవె॥ ఆది నమ్మ గురువు నామాట లీనోట
దారి తప్పు నాడు తండ్రి గురువు
అక్షరంబులిచ్చు ఆచార్యవర్యుడున్
గుప్త విద్యలిచ్చు గురువె గురువు

18. శా॥ ఏ యాధారము లేదు జీవనభరంబే సత్క్రియా వర్తినై
ఏయే మార్గములందు బోవ వలెనో యే మార్గమాధారమో
నా యాశల్ ఫలియించు మార్గమెదియో? నారాయణి దోపవే
నీ యాధీనుని నిర్ణయించి గురుతన్ నీమింపు వేవేగరన్॥

19. శా॥ ఓ తల్లీ నినునే స్తుతింప దలుతున్ సోల్లాస వాక్యంబులన్
ఏతర్లభ్య పదాళి నేననుచు శక్త్యైకోన్నతిన్ రాగ, వే
గా తీతంబుగ, భావయుక్తముగ, సంగ్రాహ్యల్ విలోకింపగా,
శ్రోతల్ ప్రీతిని మెచ్చగా, సుపథ దాసోహంబు గావింపుమా॥

20. శా॥ శ్రీ విద్యా నిధివై మహా మహిమచే చెన్నై పరిష్కాయితా
భావాంతగమ సూక్తివౌ భగవతీ భాషా విలాసాకృతీ
బ్రోవన్ వేడెద భక్తితోడ లలితా భూషాధికా భావుకా
కావన్ జూడుము దోషరాహితిని యిక్కావ్యంబు రంజిల్లగా॥

పైడిమాంబ పంచకమ్

(విజయనగరం పైడితల్లమ్మ వారి దర్శనానంతరం 1984లో ఈ పరాక్రి పైడిమాంబ పంచకమ్ విరచించడమైనది. ఈ రచనకు ప్రేరణ రావణబ్రహ్మ కృతమైన శివస్తుతి)

1. శ్లో॥ సుందరాననా మరంద కుందచందనా స్వబంధు గంధసుందరీ॥
ఇందిరా ప్రభాప్రసూన ఇంద్రియాణి మందిరా సురాజ వందితా॥
విద్య నాగరీ గరీయశీ విశేష మేదినీ గజేంద్ర నందినీ॥
హే పురాధి దేవతా యశస్వినీ సుఖప్రదా సు పైడిమాంబికా

2. శ్లో॥ క్షీరసాగరోద్భవాని వాణ్యపర్ణ కంకణా కలాప నిక్వణా॥
మత్కవిత్వ చిత్తకామినీ సచిత్రరాగ రూపిణీ పరాగిణీ॥
భుక్తిముక్తిదాయినీ స్వశక్తియుక్తిచారిణీ ప్రసారిణీ ఘృణీ॥
హే పురాధి దేవతా యశస్వినీ సుఖప్రదా సు పైడిమాంబికా॥

3. శ్లో॥ సృష్టి పాలకే కపాలికే జ్జ్వలజ్జ్వల ప్రభాల కీల కాళికే॥
యోద్ధబుద్ధివర్ధినీ స్వరాజ్య వృక్షకాండ చారిణీ విహారిణీ॥
విశ్వమోహినీ విశేష గాత్ర పోషణా విశాలనేత్ర భాసురా॥
హే పురాధి దేవతా యశస్వినీ సుఖప్రదా సు పైడిమాంబికా॥

4. శ్లో॥ పక్షపాత వర్జితా విలక్షణ ప్రచార చక్షు దుష్టశిక్షకీ॥
అక్షర ప్రమోద యక్షిణీ సుశిక్షణా క్షణక్షణ ప్రదక్షిణీ॥
మల్లకామతల్లికా ప్రఫుల్ల పల్లవీ నవీన కీర్తి వల్లకీ॥
హే పురాధి దేవతా యశస్వినీ సుఖప్రదా సు పైడిమాంబికా॥

5. శ్లో॥ పావనీ నమోనమో మహోద్నిరూధకాత్మ శాంతిక్రాంతి కారిణీ॥
యోగినీ నమోనమో భవద్గుణాలవాల హే! మదుక్త మాతృకా॥
నూత్న ఛంద వైభవాంగ విక్రగంధి రూపిణీ, 'పరాక్రి' పంచికా॥
హే పురాధి దేవతా యశస్వినీ సుఖప్రదా సు పైడిమాంబికా॥

ఇది పరాక్రి విక్రగంధి నూతన ఛందో పంచకమ్. కృతకృత్యుడనైతే ధన్యుడను.

కందళిత లలితాస్తవం

(తారావళి)

1. కం॥ శ్రీమాత మహారాజ్ఞీ॥
శ్రీమత్సింహాస వాస శ్రీ లలితాంబా!
నామాను రాగ పఠితా
సామాంపాతు పరమాత్మసంపల్లలితా॥

2. కం॥ శ్రీ విద్యా చరణాంకిత
భావద్వయ సుగుణహార భాషా జననీ!
నీవారాంతర బీజయ
శ్రీ వాణీ రమ భవాని చిద్ఘన లలితా॥

3. కం॥ శ్రీవిద్యా నిధివై ధర
భావింపగ సృష్టికార్య పాలన లయముల్!
దేవీ నిత్యా జేతువు
కావగ ప్రార్థింతు నిన్ను కమలా లలితా॥

4. కం॥ యాగా నందిని యోగిని
రాగాడంబర శశాంక రాగిణి రమణీ!
భోగాసక్త పయోధిని
సాగీర్వాణీ ప్రఫుల్ల సాహితి లలితా॥

5. కం॥ మాధవ హృదయ విహారీ
రాధా జగదీశ రాణి లంపట లాస్యా!
వేదారాధిత బ్రహ్మణి
నీదాసుని బ్రోవు మమ్మ నిర్మద లలితా॥

6. కం॥ శ్రీ సూక్తము జపియించెద
నీసేవలు చేయదలుతు నిర్మల భక్తిన్
శాసించిన కార్యములవి
భాసురమౌ నీపదాల బాసట లలితా॥

7. కం॥ శ్రీ గిరిజా శారదవై
త్రైగుణ శోభిత శుభాంగ త్రిగుణాతీతా
రాగిణివై కవితానుత
వాగధి దేవతవు నీవు వందన లలితా॥

8. కం॥ ఒకతే ఒకతెను పదుగురు
ప్రకటింతురు బుద్ధి కొద్ది పద్ధెనిమిదిగా
సకలంబమ్మలు ముగ్గురు
ఒకతే ఒకతిగ కనుగొను నూహన్ లలితా॥

9. కం॥ మేధా మోదిత బ్రహ్మణి
సాధారణ సంచరిత వసాధారణ ధా
రాధావళ్య గుణా పృధు
గాధా స్తవనీయ భావ కవితా. లలితా॥

10. కం॥ శ్రీ దేవీ నామములవి
సాధన యుక్తము రహస్య సాధనముల వే
సాధకుడైనను నిత్యము
సాధన జేయుటను గల్గు సాగరి లలితా॥

11. కం లీలా కల్పిత జననీ
సాలగ్రామా, యపూర్వ సారణి గరిమా
బాలా శ్యామల శారద
కాళీ లక్ష్మీ భవాని గంగా లలితా

12. కం॥ రాజేశ్వరి గాయిత్రీ
పూజింపన్బడు దశవిధ పుణ్యా చరిత్రన్
భాజనమై ధర నొప్పుచు
రాజిల్లెడి మదంబ గుంభ రామా లలితా॥

13. కం॥ కడపటి జన్మంబున తల
పడి జేకొనును, ప్రియ భక్తి పారాయణమున్
కడువడి లలితా నామము
నుడువగ శ్రీవిద్య విరత మూర్విని లలితా

14. కం॥ పలికెడి పలుకుల్ స్తవమై
పలుకింపుగ నీదు భావ పరమై పరగన్
పలికిన పలుకులు నిలలో
ఫలవంతమవును! సదమల పావని లలితా॥

15. కం॥ పూర్ణిమ చంద్రుని యందున
పూర్ణ ధ్యానమున యంబ పూజలు సలుపన్
వర్ణిత విశేష మదియు, య
పర్ణను గొలుచుటయె సాధ్య భావము లలితా

16. కం॥ అమ్మాయమ్మల గన్నది
అమ్మను ముగురమ్మలందు నాదిని యమ్మై
అమ్మగ ధరజెల్లెడి తా
నమ్మల కమ్మను బిలిచెద నంబా లలితా॥

17. కం॥ లక్షణ సౌందర్య లహరి
ఇక్షు: కాండాప్రపాణి ఈశ్వర రమణీ
ప్రక్షాళిత వర్చస్ఫుర
దాక్షాయిణి జన్మ కర్మ దాయిని లలితా॥

18. కం॥ మదఘూర్ణిత రక్తాక్షీ
మదపాటల గండ భాగ మండిత గాత్రీ
మదశాలిని తేజోవతి
కదనోత్సాహో యవిరళ కాంతా లలితా॥

19. కం॥ కాశిని విశ్వేశునితో
వాసిగ నీవన్నపూర్ణ భామినివై, ని
న్నాశించు జనుల బ్రోతువు
దాస జనావన జయప్రదా శ్రీలలితా॥

20. కం॥ కనక సమాన సునాసిక
కనకాద్రి సమాన ధైర్య కనక సుగాత్రీ
కనకామలకా భూషిత
కనకోదర పూజితాంఘ్రి కమలాలలితా॥

21. కం॥ అరుణారుణ కౌస్తుంభా
శరణాన్విత వత్సలతవు, శాంత నిశాంతా
చరణ యుగళ కమలాన్విత
సరసిజ భూషిత సురనుత శాంభవి లలితా॥

22. కం॥ ఏదేవీ కృపను గలుగు
సాధన సంపత్తులెల్ల సమకూరునిలన్!
వేదనలెల్లయు దీరునా
ఆదేవిన్ నిన్ను గొలుతు నాత్మన్ లలితా॥

23. కం॥ శ్రీమద్దివ్య మహాగుణ
కామితఫల సిద్ధిదాత కరుణాజలధీ!
శ్రామిక జన వాత్సల్యా
ప్రేమా! యనురాగ కలిత ప్రేమాలలితా॥

24. కం॥ జాతక చక్రము లిమ్మని
ప్రీతిని ఫలితాల కొరకు ప్రియమారయగన్!
యేతెంచు జనుల కొప్పగు
రీతిని భాషించు శక్తులీయుమ లలితా॥

25. కం॥ ఆయమ్మ దయల చేతను
వ్రాయంగల వాక్య మెల్ల వాసికి నెక్కున్!
'జే'యన చెప్పెద కావ్యము
మాయమ్మగు దోషచయము మహితను లలితా॥

26. కం॥ ఉడుమండలి నుండెడి నీ
కడు రమ్యపు శోభ గాంచి కమనీయంగా
పడిగొని అక్షర పంక్తుల
వడి తారావళి నర్పింతు వారిజ లలితా॥

27. కం॥ జయ జయ మంగళ గౌరీ
జయ జయ రమణీ భవాని జయజయ లక్ష్మీ!
జయ జయ విద్యా వాణీ
జయ జయ మాతా గణాంబ జయ సుధ లలితా॥

స్వాతంత్ర్య శుకభారతం

(పద్దెనిమిది పద్యాలలో సంక్షిప్త స్వాతంత్ర్య చరిత్ర)

(ఓ రామచిలక రెక్కతెగి నడుస్తుంటే చూచిన నా హృదయ స్పందన 18 పర్వాల భారతాన్ని 18 పద్యాల స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్రగా, ముడివడజేసిన కావ్యఖండిక యిది)

1. అనగననగాను యొకరాణి, అంతిపురపు
స్వర్ణమందిర బంధిత వాస శుకము
వలెను, పెరిగె బ్రిటనులింట భారతమ్ము
పంజరంబను అధికార రంజనమున॥

2. మూడువందల యేళ్లకు మునుపునుండి
భరతమాత శృంఖలలతో బంధనమున
భంగ గాత్ర సంకీర్ణ నిర్బంధమందు
సుగుణ శుకముగ నిలిచెను సుఖము లేక॥

3. గూటి చిలకను జేసి కర్కోటకముగ
దాని పొట్టగొట్టి దినుచు దాడిజేసి
ఫలములనుభవించెడి యాంగ్ల ప్రభుల జూచి
మాటరాక కన్నీటితో మసలె శుకము॥

4. పీల్చి పిప్పిజేసి పీండ్రించి గొంపోయి
భరత సంపదలతొ భాగ్యమొంది
సూర్యుడస్తమింప శూరుడుగాడని
దబ్బరాలు పల్కి యుబ్బిరకట॥

5. స్వేచ్ఛ గోరుచు పలికెడి చిలక పలుకు
పారతంత్ర్యము చేతనే పలకమారె
పారవశ్యము గానెంచి పాలనాన
అలక కులుకుగ వక్రించి రథములకట॥

6. అందమైనదాని యాకృతి చెరపట్టి
పంజరాన బెట్టి గింజుకొనగ
సుందరాంగి బాధ చోద్యముగా జూచి
నవ్వుకొనిరి వారు కొవ్వు బలిసి॥

7. బాలగంగాధరుడు తొలి చాల తీవ్ర
ముగను జన్మహక్కని జెప్పి ముందుకురికె
బిపిన చంద్రబాలుడు గూడె విపుల గతిని
లాల లజపతి రాయుడు పాలుగొనెను॥

8. స్వాతంత్ర్యమ్మెడ దృష్టిని
చేతం బేర్పడగ జేసి సేవా గతిలో
జీతం బాసిన మేలని
స్వాతంత్ర్యమ్మె యవధిగ సాచిరి కరముల్॥

9. వందె మాతరమ్ము వదలక పాడుచు
స్వేచ్ఛ నిచ్చగోరి, పేరి పోరు
బెట్ట, కనరు వినరు బ్రిటనులు కఠినులు
జైలు శిక్షలేయ జాలి గొనరు॥

10. నీరసించిన శుకపు తాత్సారమెంచి
సూదితో గ్రుచ్చి ఆయుధ సాధనమున
వర్త నర్తనముల జూచు వణిజులగుచు
రక్తసిక్తము జేసిరి రమణిధరను॥

11. వర్తకత్వమ్ము తోడనే వలస వచ్చి
ప్రభువు లైరిట బ్రిటను దుర్విభులు కుటిల
విభజనమ్ముల రభసల విక్రయింప
అమ్మజూపిరి తల్లిని ఆత్మజులకె॥

12. మొదటి యుద్ధము దెచ్చిన ముసలమందు
పంపకాల ప్రపంచపు పాలు దరిగి
జాత్యహంకార ఘీంకార సారణమున
సిద్ధ పడిరి రెండవసారి సీమ వారు॥

13. వలస రాజ్యాలు స్థాపింప లాలసమున
పుడమి నేలదల్చిరకో బుద్ధి హీన
కఠిన హృదయులు బ్రిటనులు కాంక్షమీర
జగతి రాజ్యాల సంక్షోభ జగడ మాయె॥

14. అట్టి తరుణములందున ఆర్షభూమి
సాయపడినది సంతృప్తి దాయకముగ
భక్తి దైవాల ప్రభువుల శక్తి బెంచ
నెంచ రేమది నీబుద్ధి కుంచితముగ॥

15. హింస క్కోర్చి తాననయము హీనమగుచు
శుకము దాస్య విముక్తమై సుగతి నొందె
పరమ ధర్మమహింసచే ప్రబల హీన
మయ్యె బ్రిటను పంజరమది మత్సరమున॥

16. గాంధి నెహ్రూల సారధ్య పాంథులగుచు
యెందరెందరో స్వాతంత్ర్య గ్రంధనమున
పాటుపడినారు కఠినపు కాటుకెదరి
స్వేచ్ఛ నేడ నుభవలభ్య సేమమునకు॥

17. అప్పగించిరి ఆగస్టు నర్ధరాత్రి
పక్షపాత మేర్పడగ జేసి పాక్షికముగ
పక్షి రెక్కను త్రుంచిన పావులగుచు
విడిచిపోయిరి భారత విమల తలము॥

18. ఆగస్టు పదిహేను సాగింతు మీనాడు
స్వాతంత్ర్య సముపార్జ సంబరముగ
జెండాను పైకెత్తి జైకొట్టి జైహిందు
జాతిగీతము పాడి ప్రీతి మీర
జాతీయ నాయకా జాగృతుల్ గొనియాడి
సభలలో కీర్తించి సంస్తుతించి
స్వాతంత్ర్య గణతంత్ర సమభావ సచ్ఛీల
వ్రతమునే నెరుపంగ ప్రతినబూని॥
జాతి నీమము నేమరి జారకోయి
ముచ్చటన్ జూచు రంగులు మూడు, తోడు
నీడ నీదేశ సౌభాగ్యనిరతి సేయ
భరతఖండ సుగుణశీల భావి పౌర॥

శ్రీముఖమ్

(14.3.1993 నాడు విజయనగరం - విజయభావన వారి
ఉగాది కవి సమ్మేళనంలో చదివినది)

1. చ॥ సభకు నమస్కరించి శిరసావహ మోహన భాగ్యశ్రీముఖీ!
అభినవ సుందరోదయము, యందరిడెందము కందళింప, నా!
శుభముల కాంక్షదెల్పి సరసోక్తుల బల్కెద, లేఖలేఖనా!
విభవము తోడ, శ్రీముఖమ! వీనులవిందుగ నిర్వచించెదన్॥

2. ఉ॥ శ్రీముఖ వర్తమానమిది సేమము లారయ తోటివారితో!
నా మనవాలకింపగను నాలుగు మాటలు వ్రాయబూని, లే!
ఖా, ముఖమౌ--యుగాదికిది కబ్బము నందు శుభాభినందనల్!
ప్రేమతో నందజేతునిదె ప్రేరిత భావన నూత్నవర్షమా॥

3. ఉ॥ రాముని సన్నిధానము పరాభవ బాబ్రిమసీదు గాథ, సా!
రామహితోద్యమ ప్రబల రక్కసి కార్యకలాప నేర సం!
గ్రామము లేవి లేక, పరికల్పిత జీవన సామరస్య ఆ!
రామము భారతావనిగ రంజిల జేయుమ నూత్నవర్షమా॥

4. సీ॥ పంచాంగ ప్రియులైన ప్రజలార వినరండి,
ద్వాదశ రాశుల వర్షఫలము
అనుగ్రహాను గ్రహ నిగ్రహ గ్రహముల
ఘటనా ఘటన సంఘటన దెలియ
ఏ రాశి మీదైన ఏ తార వారైన
ఫలితాల విషయమై కలత వలదు
కందాయ ఫలములున్, ఖర్చుకున్ దగినట్లు
ఆదాయ వ్యయం బప్పు బట్టి॥

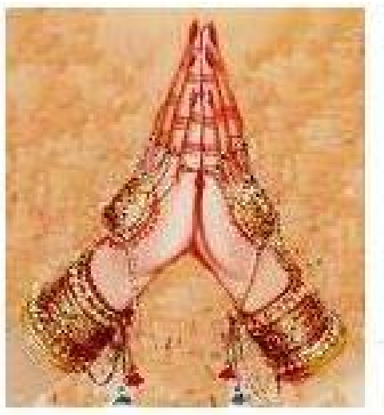
గీ॥ రాజ పూజావమానము రాజకీయ
తంత్రమును బట్టి, రాశి సత్ఫలములెల్ల
క్రొత్త వత్సర మందలి కోర్కె బట్టి
గట్టి యత్నము జేసిన గాంచ గలరు॥

5. సీ॥ రాజు బుధుడగును రాష్ట్రాధిపతివోలె
సుస్థి రత్వము కల్గు శుభములందు!
మంత్రి కుజుడగును మాన్య ప్రధానిలా
కల్లోల మతమౌఢ్య కలతలందు!
సస్య ధాన్యాధిప సౌమ్య శుక్ర గురుల
కర్ష కార్మిక శక్తి హర్ష ప్రదము!
సరకు ధరవరలు పెరుగుటే ధరణిలో
తరుగుదల నెపుడు దలపరాదు!

గీ॥ పేదసాదల గతులెల్ల బీదగాను
ధనికులున్న తపీరముల్ దాల్చుచుండ
క్రొత్త వత్సర ఫలితమ్ముకోర్కెగాని
మార్పు లేముండు యోచింప తీర్పరులకు॥

6. కం॥ శ్రీ విభవోదయ నూతన
ఆవిర్భావంబుగాది ఆహ్లాదంబై
గావుత శ్రీముఖము విజయ
భావన మోదమ్ము గూర్చు ప్రజలందరికిన్॥

స్వాగత గీతిక

(భారత వికాస్ పరిషత్ వై యం ఏ హాల్ అనకాపల్లిలో వృషనామ ఉగాదికి)

1. ఉ॥ స్వాగతమమ్మ నీకు శుభ వత్సరమా, వృషనామ, సామవే
దాగమరాగమా, ప్రణవ దాత విధాత ప్రధాన కార్యమా
భాగ విభాగ భోగముల భాగ్యము పంచెడి సన్నిధానమా
స్వాగతమమ్మ నీకు వృష వత్సర వర్షమ హర్షమా రమా॥

2. ఆ॥వె॥ రాజు చంద్రబాబు రాజ్యంబు నేలగా
మంత్రి శుక్రనీతి మసల దలిచె
అర్ఘ్య మేఘ సైనికాధి పత్యంబుతో
నాయకత్వమెల్ల నయమొ భయమొ॥

3. ఆ॥వె॥ ధాన్యపతిని రవిని ధ్యానింపగావలె
సస్య నీరసాల చంద్రుడలరె
బుధ రసాధిపత్య బుద్ధిని, పెద్దల
నాయకత్వమెల్ల నయమొ భయమొ॥

4. ఉ॥ ఎప్పటి యట్టులే ఉదయమేర్పడు, పూవులు పూచు, గాలియున్
దెప్పరిలంగ వీచు, గన దిక్కులు మారవు, చావు పుట్టుకల్
దప్పవు, ముష్కరాధముల దారుణ కృత్యములుండు దండిగా,
అప్పుల జీవనంబె కృషి యత్నము, కంటె మరేమీ వర్షమా॥

5. ఉ॥ ఏటికి నేడు యేడు గడలిచ్చెద వంచు దలంచి ప్రేమతో
నేటికి గోచరంబు గన నీమము తోడనె సౌఖ్యమెంచి నా
నాటికి పంచయంగ శ్రవణంబును సేతురు భూజనాళి, ము
మ్మాటికి చాంద్రమాన వృష–మానస రక్షణ జేయుమెప్పుడున్॥

అశ్రుతర్పణం

(కాకతీయ ఖిల్లా దర్శించిన సందర్భమున స్పందన,
తే.దీ.12.12.1986, హన్మకొండ)

1 ఉ॥ శ్రీ విభవమ్ములన్ వడసి శ్రేష్ఠ విశిష్ఠ ప్రతిష్ట నిష్టకున్
భావి పురాతనాద్యతన భాసుర సంస్కృతి కాలవాలమౌ
కోవకు సాక్షిగా మిగిలె కోమల శిల్పములొప్పు ఓరుగల్
నే వచియింప శక్యమగునే రచియింతును చూచినంతగా॥

2. తె॥గీ॥ నీదు చరిత మదెంతేని నిర్మలంబు
శక్తి కాకతి ప్రతిభా ప్రసక్తి మీర
ఏకశిల నగరంబును నేలినట్టి
రాజులెంతేని ధన్యులు రమ్యగతిని॥

3. ఉ॥ కాకతి రుద్ర వంశము కకావికలయ్యెన వ్రయ్యలివ్వియో
ఏకశిలా పురంబు ఘనులేలిన వారల పూర్వవైభవం
బో, కనిపించు శిల్పకళ మూర్తుల నాక విలోకనా ప్రభల్
ఏకరణిన్ మదిన్ దలతు నెమ్మిది వందల యేండ్లదాటచే॥

4. ఉ చెక్కిన రాతి కంబముల జిల్గుల వెల్గులు భాసురంబుగా
పెక్కులు కుప్పకుప్పలుగ బీటలు వారుట శీర్ణ జీర్ణమై
స్రుక్కుమునున్న దివ్య కళ రూపవిహీనత గన్నవాడనై
ఒక్క పరిన్ మదిన్ కలతనోర్వక నేడ్చితి కోట ముంగిటన్॥

5. ఉ॥ కాయనికాయ గాయముల కాంతలు, యోద్ధుల శీర్ష ఖండముల్
తోయజ చక్రభంగములు, తోకలు బోయిన నంది విగ్రహాల్
సాయము గూలి చీలిపడె సత్త్వ సమున్నత దుర్గ కుడ్యముల్
ప్రాయిక శిల్పకల్ప భవ ప్రాభవ వైభవ శోభనా తతిన్॥

6. తె॥గీ॥ కవియొకని కావ్యమున్ నేను గనియు, సంత
సించితి మరియు మురిసితిన్ చిత్రలేఖ
నమున, కని-విని సంగీత నాట్య కళల
శిల్పముల్ గని యేడ్చితిన్ శిథిల మగుట॥

ఆమె మారలేదు - విరహాగీతిక...?

1. తే॥గీ॥ ఆమె జ్యోత్స్నాభి సారిక అమృతమూర్తి
సంజ కెంజాయ రంగేళి సరసమూర్తి
రమణి పున్నాగ పురుషాభిలాష దీర్ప
మరుని శరమన్న వినియామె మారలేదు.

2. తే॥గీ॥ ఆమె నేకాంత సంధ్యలో ఆదమరచి
నీలి మేఘాలస్మృతులందు నిలిచియున్న
మధుర సమయము నందున మాట గలిపి
మనసు విప్పిన వినియామె మారలేదు.

3. తే॥గీ॥ సంజ వెలుగుల సరిగంచు సన్నచీర
సాంద్ర నీహారపంక్తుల శాలలందు
రవిక విడిచిన శారద రాత్రులందు
మరుల విరితావి తమికైన మారలేదు.

4. తే॥గీ॥ విరిసె విరజాజి పొదమాటు వేదికడమ
చైత్రపూర్ణిమ వెన్నెల శయ్యపైన
కదలు చిరువాగు గలగల గానలహరి
మధురలాలస చవినామె మారలేదు.

5. తే॥గీ॥ నీవె నేనని, నానీడ నీవటంచు
కలలు బంగారు గమ్యపు గనులు గాగ
విడియు బంధము లారయ విహ్వాలించి
మగుడ నడిగిన విని యామె మారలేదు.

6. తే॥గీ॥ మలయ మారుత దరహాస మాలలిడుచు
చిగురు నెత్తావి సురపొన్న చెంగటందు
మోవి మోమును దాకగ ముఖము చేర్చి
మమత దెలిపిన వినియామె మారలేదు.

7. తే॥గీ॥ చెలిమి నడిరేయి చడిలేక చెంతచేరి
గడియ దీయుము నీమది గదికి యనిన
కదలి ముందడుగిడలేదు కాంక్షలేదు
మనసు విప్పదు చెప్పదు మార లేదు.

8. తే॥గీ॥ ఆమె యందని జాబిల్లి యమృత గుళిక
ప్రేమ కారాధ్య దేవత విమల మూర్తి
ఆమె లేనిదే బ్రతుకున కర్థమేమి
మమత చావదు వినియామె మారలేదు.

9. తే॥గీ॥ ఆమె తొలిప్రేమ కానుక నందె నెవడొ
వలపు తొలిమెట్టు పైనెట్టి వలలొ జిక్కి
ఆమె యాశ్రమ వాసిని యయ్యెనేమొ
మరువ జాలను-యిక యామె మారబోదు.

సాయి స్మరణ

తే.ది.24.4.2011 నాడు సత్యసాయిబాబా మహాభినిష్క్రమణ సందర్భమున
విలపించి విరచించిన మనుస్మృతి ఖండిక

1. ఉ॥ కష్టము కల్గునాడు మదికామిత హేతువు పొందగన్ యథా
నష్టము గల్గినన్ దలచి నమ్మకముంచి భజించి ధారణా
దృష్టిని లేక మానసము దృక్పథ వర్తన మార్గగామియై
శిష్ఠ జనైక దృష్ట వరశ్రేష్ఠిని సాయిని సంస్మరింపుమా॥

2, ఉ॥ ధ్యానము ధారణా పటిమ దాస్య సుసేవ విమోచనాక్రియల్
పానము సేయుగా పరమ భావతోత్తములైన వారిగ
జ్ఞాన ప్రచేతనా గుణము జ్ఞప్తి.విలుప్తి ప్రకామ్య జీవనా
స్థానువు–మానవా–సుగతి సత్యవిభుండగు సాయినాథుడే॥

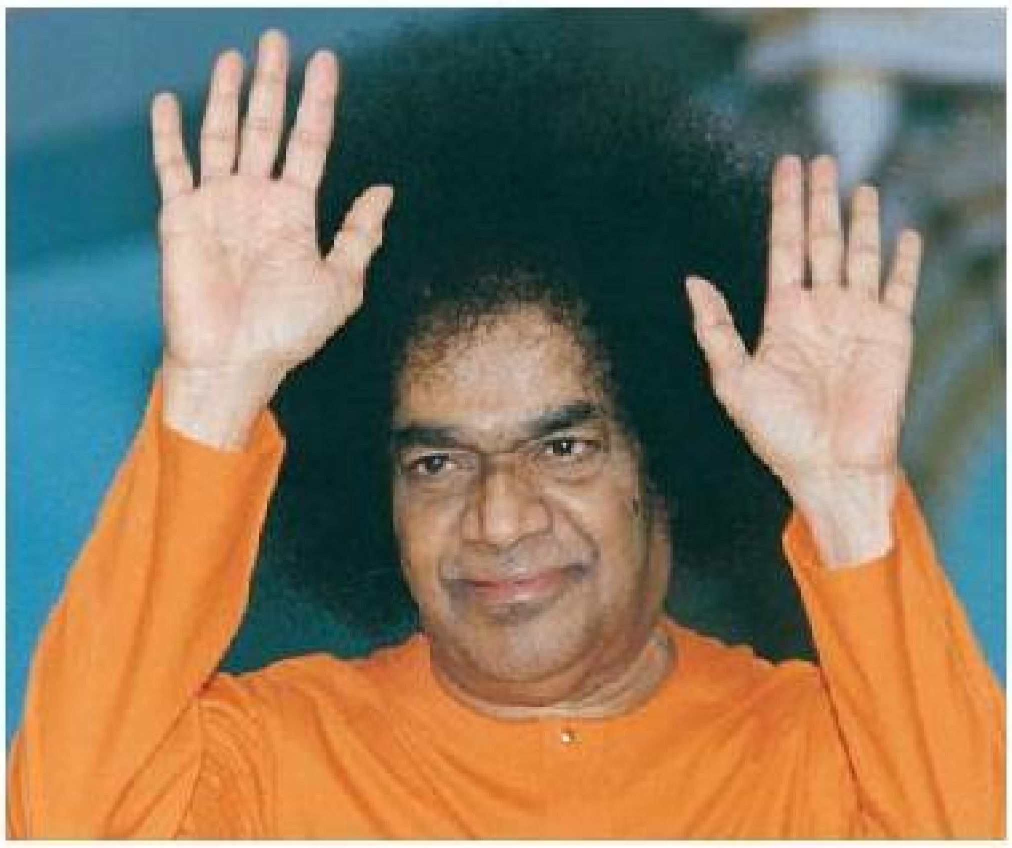
3. ఉ॥ వేషము గాదు భూషణము విజ్ఞత నెంచగ సాధు వాదికిన్
కాషయ వస్త్రధారణము గడ్డము పాత్ర కమండ దండముల్
దూషణ తాంత్రి కాత్మగుణ దుర్మతి బోధలు సాయినాథ యీ
రోష విశేషమే మతపు రోగికి యోగికి బేధమెంచగా॥

4. ఉ॥ వేదము చెప్పినన్ కవులు వేత్తలు తాత్త్విక సత్యమిప్పినన్
సాధన జేయకన్ సకల శాస్త్రములెల్ల పఠింప నేర్పునన్
గాధల బోధలన్ గరచి గానుగుటెద్దు గతిన్ చరించుటే
నీ దయ సాయి యోగమది నిక్కముగా పరమాత్మ దర్శనమ్॥

5. చం॥ వ్యసనము లందు మానసము వాంఛిత దాస్యము చేయు వేళ–న
భ్యసనము మార్చు దైవమని బాధ్యత నీపయి నుంచి మ్రొక్కితిన్
అసురులు శత్రువర్గములు ఆరుగు రంతము జేయు శక్తి నా
వశమగు నీకృపన్ స్మరణ వాక్పటు ధారణ సాయి నామమే॥

6. ఉ॥ నేనను భ్రాంతి వీడి కరణేంద్రియ శక్తిని శాసనమ్ముచే
పూనుమ-నేను నీవుగద-పూరుష కర్మకు కర్త యొక్కటే
జ్ఞానము రూప బేధముల గాంచిన వేరను వాదమేలనో
ధ్యానము గల్గి సాయి విభుదర్శన భాగ్యము పొందు మోదమున్॥

7. ఉ॥ రాముడు దేవుడౌ హృదయ రాజ్యము నేలిన చక్రవర్తి రా
ధామయ గృష్ణుడష్ట మహి దారల రాసవిలాస నాథుడే
దేముని రూపమన్న బహుదేహములెత్తి వశించియున్న, బా
బా! ముదమోహనాననము భావన సేయగ దైవసన్నిధే॥

క్రీస్తు కీర్తి

(1.1.1991 నాడు క్రైస్తవ మిత్రులను అభినందిస్తూ వ్రాసిన ఖండిక)

1. ఉ॥ ఏసుని దివ్య బోధలవి బైబిలు గ్రంథ సువార్త యుక్తమై
శాసన ధర్మ కర్మ యనుశాసిక – శుద్ధపరాత్మ–దైవమా
వాసము చర్చియందు పరిభాషల నూతన వత్సరంబునన్
భాసిత దేవ–హే–ప్రభువ భావితరాలను బ్రోవుమియ్యెడన్॥

2. ఉ॥ దేవుని బిడ్డలన్ కరుణ దీరున కావలి గాయు వానిగా
సేవల దప్పిగొన్న నిజసేవకు నార్తిని బాపు–యెహోవ–నీ
భావనలో మదీయ తను భారము పాపపు చేతలన్నియున్
గావుమ రక్షకుండవయి 'కారణ జన్ముడ–మేరి పుత్రుడా' ॥

3. ఉ॥ ఎవ్వని చేత యూదులకు నేర్పడె తియ్యని ప్రేమతత్వమున్
ఎవ్వని దివ్య నామమది యేలె ప్రపంచము నంత భవ్యమై
ఎవ్వని బోధనామృతము ఎంచగ సత్యమొ నిత్య కృత్యమో
ఇవ్వని చర్చిలో గనుడు ఏసుని భక్తి ప్రపత్తి మీరగా॥

సారసఖైనీ

(4.10.1986, హన్మకొండలో పండిట్ ట్రైనింగ్ అవుతున్నప్పుడు మిత్రుడు నడిమింటి చింతామణి గణపతి శాస్త్రి ప్రోద్బలంతో వ్రాసిన ఖండిక ఇది)

1. కైతలు జెప్పంగా మది
నోతలపు గలిగెను సేవనోపరి ఖైనీ
తైతకతై తికమకలై
వ్రాతకు పూనంగ నేను వ్రాక్కువ్వంగా॥

2. ఖైనీ నామంబు నిలను
కానల పండించు నాకు కమ్మదనంబుల్
చీనా పుగాకు వోలెన్
తానిల సాక్షాత్కరించు తదుపరి గూర్పన్॥

3. సున్నముతో కలగలిపియు
భిన్న విభిన్నము జరచగ పిసుకుచనూదన్
భిన్నములై పొడియాకులు
చిన్నవి పెదవులకు క్రింద చేర్పన్ దగుమా॥

4. తత్తరి చిత్తము చిత్తై
బిత్తర బోవంగ జేయు భీరుల మనముల్
చిత్తడి ధార సుధారస
మొత్తమ్ములు ఝల్ నిషాల పోడిమి ఘాటై॥

5. ఆ రసము మ్రింగి నాకిక
నీరసముల్ దొలుగు, రజనీకర కరుణల్
దారసిలంగా దగురా
సారస రసదానుసార సారామృతముల్॥

6. సానీదపమగరిస, తా
ఖైనీ యొప్పారుచుండు కామిత గతిలో
సానీరిగమపదపసా
తానే ఫూల్‌ఫూల్ యనంగ తంబాకనగా॥

7. దమ్ములైపోవు సిగరెట్టు దాను యెంత
కంపు కొట్టెడి చుట్ట బింకాలు యెంత
నోట కల్లీల ఖారాల నోము లెంత
ఉమ్మి మ్రింగిన ఖైనీల ఊహలందు॥

8. అప్పుజెప్పచ్చు పద్యముల్ ఆశువుగను
కల్పనల్ జేయదగునహో కావ్య సరిణి
అధర మధుర సుధారసాభ్యుదయ రుచుల
చప్పరించిన ఖైనీని చెప్పదలచి॥

9. పడిపడి నవ్వుదు రకటా
తడినుడి తెలియక నడుగచు తంబాకేనా
మడిగట్టు కొన్న మనుజులు
కడువడి గుడిచిన తెలియును ఖైనీ మహిమల్॥

10. కన్నము బడిపోవు పెదవుల
న్నన్నా కుడువంగ రాదె ఆహారములన్
సున్నము కొరికిన దవడలు
నన్నిస్థితిలోకి దెచ్చె నానాటికి తాన్॥

11. తెచ్చెను కేన్సరు లిప్పుకు
హెచ్చెను బాధలవి నోరు ఏహ్యం బై, నా
కొచ్చినదుస్థితి కనివిని
ముచ్చట పడబోకుమోయి మూర్ఖుని పగిదిన్॥

ఆకాశవాణి సమస్యా పూరణలు

1. సమస్య: తనయులనమ్ము దండ్రుల విధమ్ములజూడవిషాద హేతువుల్

చ॥ ఘనతర వంశ వర్ధనులు కారెమదీయ కుమారులంచు తా
ననయము వారి పోషణకు నమ్మకముంచి మహోత్సవంబుతో
జనకుడు రక్తమాంసములు చమ్మట చిందిల మోసగించి పో
"తనయులనమ్ము దండ్రుల విధమ్ములజూడ విషాద హేతువుల్"॥

2. సమస్య: నిద్దుర పోవువాడు ధరణిన్ ఘనకీర్తి గడించి మించెడిన్

ఉ॥ విద్దెలలోన సూరుడయి విజ్ఞతయందు ప్రశస్తయుక్తుడై
హద్దులు దాటిపోని ప్రభుతార్థము కార్యవిచక్షణా క్రియన్
ప్రొద్దుల పద్దు బద్ధమయి బోయెడివాడిల చాకచక్యతన్
"నిద్దుర పోవువాడు ధరణిన్ ఘనకీర్తి గడించి మించెడిన్"॥

3. సమస్య: హీన చరిత్రుడే జగతి హెచ్చుగు గౌరవమందుచుండెడిన్

ఉ॥ వానికి పాదపూజ ధనవంతుడనే కులదీపకుండుగా
జ్ఞానిగ గుర్తు పండితులమండలిలోన గుణోత్తముండుగా
తేనెల తేట మాటయట తేకువజేత ప్రపంచ జేతయై
"హీన చరిత్రుడే జగతి హెచ్చుగు గౌరవమందుచుండెడిన్"॥

4. సమస్య: వనమున సంచరించుటకు పద్ధతులుండవె యెంచి చూడగన్

చం॥ ధనమది ముఖ్యమా మనసు దారుణ హత్యకు పూన్చి ప్రాణులన్
హననము చేయుటందగదు హా! విపరీతమె గర్భకోశులన్
తన వశమైన ఆటవిక తత్వము గాదె నిషాద మానవా
"వనమున సంచరించుటకు పద్ధతులుండవె యెంచి చూడగన్"॥

5. సమస్య: పోరుట తారకాసురుని పోలికతప్పదు ముప్పుముందటన్"

ఉ॥ హోరము రోదసీ స్థలిని యబ్బురమిచ్చును దేవతాళికిన్
పారము లేని ఆకసమపారమ నంతము భాగరించుచున్
దారులు గీచి భూజనులు దాటగనెంచుటకై మనస్యతన్
"పోరుట తారకాసురుని పోలికతప్పదు ముప్పుముందటన్"॥

6. సమస్య: మువ్వలు గువ్వలై మొలచె మోదము మోహన రాగమయ్యెడిన్
ఉ॥ యవ్వన శోభమీర తనయందము డెందములందు గుందగా
అవ్వన కేకి పోకడల ఆటకు పాటకు సాటి భళా యీ
జవ్వని నాట్యకత్తె సరసజ్ఞుల దవ్వుల చిందులాడగా
"మువ్వలు గువ్వలై మొలచె మోదము మోహన రాగమయ్యెడిన్"॥

7. సమస్య: మత్తునదేలు మానసము మామకభావము పల్లవింపగా
ఉ అత్తరి జూపి ఒక్కరుడు యాకసమందున చంద్రుడున్నచో
'హత్తెరి' సూర్యుడేయనుచు అందరి గాదనె, ఒక్కడందులో
బొత్తిగ తెల్దు నాకనియె బొంకని వాడిక ఊరుకొత్తదె
"మత్తునదేలు మానసము మామకభావము పల్లవింపగా"

8. సమస్య: అన్నము సున్నమాయె వదినమ్మలు వండగ తిండి నేడెటుల్
ఉ॥ వన్నెకు తక్కువైన మరి పండరె బాలలు కొంత ముచ్చటన్
కన్నెలు గూడ వంటలను కమ్మగజేతురు నమ్మచూడగన్
అన్నయ భార్యలయ్యు అహహా! యిది యేమన వచ్చునో గదా
"అన్నము సున్నమాయె వదినమ్మలు వండగ తిండి నేడెటుల్"॥

9. సమస్య: మీరును మీరు మీరు మరి మీరును మీరును మీరలందరున్
ఉ॥ చేరిరి నన్ను చూడగను చిప్పిలె నార్ద్రత నాదు కన్నులన్
నీరది జూచి డెందమున నిర్మల భాషిత వాక్కులందు, నో
దారుచుటంత చాలు నిది దల్పగ మీపయి మైత్రిభావమే
"మీరును మీరు మీరు మరి మీరును మీరును మీరలందరున్"॥

10. సమస్య: నీరు చాలక – దీపము లారిపోయె
గీ॥ మాచి కొండను విద్యుత్ జల మరల నుండి
ఒడ్డివారలకు మనకు నొప్పుదలగ
పంపిణీజేత, మిషనరీ ప్రగతి లేక
"నీరు చాలక – దీపము లారిపోయె"॥

11. సమస్య: తల్లిదండ్రుల పెండ్లికి తనయులరిగె
గీ॥ ఆరువదేడుల వారలై యమ్మ నాన్న
ఆది దంపతులైరి అత్యాదరమున

షష్టిపూర్తికి తమతమ సతులతోడ
"తల్లిదండ్రుల పెండ్లికి తనయులరిగె"॥

12. సమస్య: చచ్చినోడి కళ్ళు చారడేసి
గీ॥ పెద్దవాని పలుకు ముద్దులొలుకుచుండ!
పేదవాని పలుకు పెదవిచేటు!
బ్రతికి చెడ్డవాని వావి వరసలోన!
"చచ్చినోడి కళ్ళు చారడేసి"॥

13. సమస్య: మీ సముతో వియ్యమంద మీ సములయ్యేన్
కం॥ రోసముతో కయ్యమగును!
కాసులతో కుదురునయ్య కళ్యాణములున్!
ఈ సరి కయ్యము వియ్యము!
"మీ సముతో వియ్యమంద మీ సములయ్యేన్"॥

14. సమస్య: రతిని పెండ్లాడె వారిజ సుతుడు నిజము
కం॥ వేదవేదాంగ వాఙ్మయ వేదవతిని!
నాద నాట్యాంగ రాగాల నాద నటిని!
వరల సృష్టికర్త సతి సరస్వతిని సరస!
"రతిని పెండ్లాడె వారిజ సుతుడు నిజము"॥

15. సమస్య: వడ్డీ అసలు కంటె ముద్దు పరికింపంగా
కం॥ గుడ్డ నడు కొడుకు పనులకు
సొడ్డు పనులయిన మనుమడు సొంపగు క్రియలన్
యెడ్డెముసేసిన తాతకు
"వడ్డీ అసలు కంటె ముద్దు పరికింపంగా"॥

16. సమస్య: శ్రీ స్థానము మారిపోయి చివరకు చేరెన్
కం॥ శ్రీ స్థిరమగు శ్రీహరి వ
క్షో స్థానము దాచె మౌని, కోపించెను ల
క్ష్మి స్థేయుని క్రియ, అలకన్
శ్రీ స్థానము మారిపోయి చివరకు చేరెన్॥

17. సమస్య: భారమ్మనిపించె భార్య భర్తను ప్రేమన్

కం॥ నారదుడాడిన తులనా
భారమ్మును సత్య బొందె, భక్తిని పొందెన్
తా రుక్మిణి, సతులారా!
"భారమ్మనిపించె భార్య భర్తను ప్రేమన్"॥

18. సమస్య చట్టమొచ్చె మిమ్ము సంస్కరింప

ఆ॥వె॥ మతిని గతిని మార్చు మత్తున చిత్తైన
బుద్ధిలేనివాడు, బుధవరుండు
అనెడి బేధమేమి? ఆల్క హోలికులార
చట్టమొచ్చె మిమ్ము సంస్కరింప॥

19. సమస్య: మనమా! వద్దిక నాదుమాట వినుమా మర్యాద కాపాడుమా!

మ॥ స్తనముల్ రెండవి క్షీరపక్వ ఫలముల్ ధ్యానింప మాతృత్వమే
ఘన సారంబగు నూరువుల్ గనుమ సంఘావిర్భవా స్థానముల్
కనుకన్ యేమరి విస్మరింపకుము సౌశీల్యంబె యో జార! కా
మనమా! వద్దిక నాదుమాట వినుమా మర్యాద కాపాడుమా!॥

20. సమస్య: బీరుపట్ట బిడ్డ భీముడగును

ఆ॥వె॥ అక్బరడిగినాడు, అమ్మలేదక్కటా!
బిడ్డ పాలకెట్లు? బీర్బలనెను
ఆవుపాలను మన ఆస్థానమందు క
బీరుపట్ట బిడ్డ భీముడగును॥

21. సమస్య: మూడును మూడు మూడు మరి మూడును మూడును మూడుమూడుగన్

ఉ॥ బాడుగ కట్టినాను గత వారమునుండియు బండిలాగి నీ
తోడిక నమ్ముమయ్య నను దోసము పట్టెదవేల రోజుకున్
మూడగు రూకలైన యవి మొత్తము లెక్కిడ వారమందునన్
మూడును మూడు మూడు మరి మూడును మూడును మూడుమూడుగన్॥

చాటువులు

1. కం॥ కందము చెబుతా వినరో
రందముగా నిందుభాతి యమరము గాతన్
వందిత వాఙ్మయ మాతకు
ఛందము మచ్ఛందమలరు చతురోద్భృతులన్॥

శ్లో॥ ఆకారేణైవ చతురా: తర్కయంతి పరేంగితం
గర్భస్థం కేతకీపుష్పం ఆమోదేనైవ షట్పదా:॥

2. తెనిగింపు పద్యం:-
గీ॥ మొగలి పూవును గర్భస్థ ముఖిని గనియు
చేరనెంచును తుమ్మెదల్ చెలిమితోడ
ఇంగితమ్మును గ్రహియింతు రితరులందు
చనగనాకృతి తర్కించి చతుర మతులు॥

శ్లో॥ కుసుమ స్తబకస్యేవ ద్వయీవృత్తి ర్మనస్వివ:
మూర్ధ్నివా సర్వలోకస్య శీర్యతే వనయేవవా॥

3. తెనిగింపు పద్యం:-
గీ॥ మానవంతుల సద్వృత్తిగాన రెండు
తెరగులగుచుండు పుష్పములరయ, సర్వ
లోక ఆరాధనా శీర్షదేక గతిని
గాకపోయిన వాడును కానలందు॥

శ్లో॥ మనస్వీ మ్రియతే కామం కార్పణ్యంతు నగచ్ఛతి
అపి నిర్వాణమాయాతి నానలోయాతి శీతతామ్॥

4. తెనిగింపు పద్యం:-
గీ॥ మానవంతుడకట మహిగోర్కెలుండియు
దైన్యమొంది తీర్ప తపన బడునె?
నిప్పురవ్వ వేడి నివురున గప్పుగా
శీతలంబు గాదు చివరనైన॥

5. కం॥ సృష్టి స్థితిలయనేతా
స్రష్టలు ముప్వురి దలంచి సాగిలి మ్రొక్కన్
శిష్ట జనావళి బ్రోచెడి
నిష్టకు మూర్తి త్రయమున నీశ్వరుడెదగున్॥

6. గీ॥ అడవిని జరించి శాంతుడననుట కన్న
జనుల యారణ్యరోదన జాలి గొలుపు
శోకద్రష్టమౌ జీవన శోభలందు
నిలిచియుండుమ తపసివై నిబ్బరముగ॥

7. ఉ॥ లక్షణ సంయుతంబగుచు రంజిల జేయుటె యక్షయంబుగా
రక్షిత దక్షతన్ వరలు రమ్యపు జీవన భావనా స్రవం
తీక్షయనామ వత్సరము తీరని కాంక్షలు దీర్చు తానిలన్
అక్షయనామ వత్సరమె యందురు కొందరు శ్రీక్షయంబునే

8. ఉ॥ రాధనురా ప్రభూ నిరప రాధను రా మదినిన్నె గొల్చు ఆ
రాధన మగ్న మానసనురా వినయంబున విన్నవించు నీ
రాధనురా మదీప్సితము రాజిలజేయు మరీచి వీచికా
రాదనజేయుచుంటి నిట రాగమయీ సరసాస్వరాధనై॥

9. సీ॥ మది నిన్ను తలపోసి మమత రంగులు పూసి
హృదయాంతరస్థమౌ సదనమందు
చిందులేసెడి కాంత శ్రీకార విశ్రాంత
కలనుండి ఇలలోకి కదలిరావె
కావ్య కళానురాగ కమనీయ రమణి
వర్ణింతు పద్యాల వచనమందు
పద పదంబులయందు పాదానుమోదమై
నర్తించి వర్తించి నడచిరావె॥

గీ॥ శంఖ కంఠిని కుచకలశాల మ్రోల
రేఖ శాఖియ నడుముతో లేఖనాల
రంభ సమభార ఊరువులందగింప
చేరవచ్చిన నీ పేరె చారు కవిత॥

10. చం॥ పదముల నర్తనా నుగుణ పద్యములల్లెద రాసధావనీ
కదలెడు మానసానుభవ కాంతను చింతనలందు నీ విధిన్
ఉదయిని భావసాగరిణి నుజ్వల భాస విశేష రాశినిన్
కధలుగ వ్రాసుకొందు మదికామిత రాణిని ప్రేమ ధోరణిన్॥

11. సీ॥ అతిలోక సుందరమ్మందురీ భాషను
బ్రిటను వాడౌ బ్రౌను నిటలి యనెను
దేశభాషలయందు తెలుగు లెస్సనుచున్న
మాతృభూమిని బుట్టి మసలు నేను
అధ్యయనంబుచే నధ్యాపకత్వంబు
చేపట్టి శిష్య ప్రశిష్యగముల
సీస పద్యము చెప్పి శ్రీనాథు మెప్పింతు
సందర్భశుద్ధిగా ఛందమలర

తే॥గీ॥ ఆంధ్ర భాషకు పట్టంపు టాణిమణుల
కావ్య కన్యక లెందరొ గజ్జెకట్టి
చిందులేయగ నుత్సాహ సింధువందు
పద్యమేదేని పలుకగా హృద్యమగును

12. గీ॥ ప్రణవ మంత్రము ఓంకార పఠనమందు
మనసు లగ్నము జేసినే మసల దలతు
వల్ల భారాధ్య కైలాస వాసదేవ
పార్వతీ సమభాగ సంపాద మోద॥

ఇతి శ్రీ శఠమర్షణ గోత్ర పవిత్ర పంతులాన్వయ
యశః పారావార రాకాసుధాకర పాండితార్య వినుత
జ్యోతిశ్శాస్త్ర విభవ విశ్వనాథ దైవజ్ఞ పౌత్రేణ
'పరాక్రి' కలం నామధేయ రాధాకృష్ణ
శర్మణేన విరచితమ్
-ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః -
శ్రీశ్రీశ్రీ

-: పరిచయం :-

రచయిత: పంతుల వెంకట రాధాకృష్ణ(పరాక్రి)
సెల్: 9966455872.

జననం: 03-05-1965.

ధర్మపత్ని: పంతుల జయమహేశ్వరి
సెల్: 9966680542.

తల్లిదండ్రులు: శ్రీమతి పంతుల సుధాదేవి.
శ్రీ పంతుల వెంకట రామరావు.

ఉద్యోగం: గ్రేడ్ 1 తెలుగు పండిట్
జిల్లాపరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల
దిబ్బిడి-బుచ్చయ్యపేట మం|| విశాఖజిల్లా.

ప్రవృత్తి: శ్రీ మేధా దక్షిణామూర్తి జ్యోతిషనిలయం,
డో.నెం. 2-159 , శాంతి నగర్, గాంధీగ్రామ్
చోడవరం-విశాఖ జిల్లా.

ముద్రణలు: బాలలరామయణం,సుధారామం,అమ్మకుఅక్షరాంజలి.

Email: pantula.parakrijaya@mail.com